Godina II. — Broj 353.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Subota, 1. srpnja 1916.

„HRVASKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sišanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažaju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Vodja irskih ustaša osuđjen na smrt.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 30. lipnja (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Na sjeveroistoku od Kirlibabe suzbila su naša odijeljenja ruske navale. Jučer je došlo opet kod Pistina, na sjeverozapadu od Kutija do ogorčenih bojeva. Uslijed pritiska ovdje nastupajućih, nadmoćnih neprijateljskih sila bile su naše čete povučene u prostor na zapadu i jugozapadu od Kolomeje.

Na sjeveru od Obertina skršilo se je o našoj vatri s teškim gubicima više napadaja ruskih konjanika. Na zapadu od Sokula na Stiru kušao je neprijatelj uzalud da opet osvoji položaje, što su ih Nijemci dan prije osvojili.

Talijansko bojište.

Bojevi u odsjeku doberdopske visoravni traju nadalje. Bili su po noći osobito žestoki u prostoru kod Sv. Martina. Naše su čete suzbile opet sve talijanske navale. Samo na istoku od Selca je još u toku čišćenje nekoliko jaraka. Gorički se je mostobran nalazio pod žestokim ispstrelјavanjem topovima i minama. Izjalovliše se pokušaji neprijateljske pješadije, da napreduju protiv naših položaja kod Podgore. Na koruškoj su fronti bili osuječeni neprijateljski napadaji na Veliki i Mali Pal kao što i na Freikofel. U Pusterkoj dolini stoje pod vatrom dalekosežnih, teških topova mjesta Sillian, Innichen i Toblach. U području među Brentom i Ečavom nije se dika talijanskog djelovanje ništa promijenila. Na mnogobrojnim su točkama fronte bezuspješno napadala manja i veća neprijateljska odjelenja. Kod jedne takve navale na naš položaj kod Borsole talijanska je artilerija žestoko pucala na vlastite pješadijske linije, koje su krzmajući napredovale. U jučerašnjim su bojevima naše čete zarobile 300 momaka, među kojima 5 časnika te zaplijeniše 7 strojnih pušaka i 400 pušaka.

Jugoistočno bojište.

Na donjoj Vojusi bojevi prednjih straža. Inače ništa osobita.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 30. lipnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

I jučer i danas suzbile su naše čete engleske i francuske napadaje. Na mnogim se mjestima ponavljaju bez uspjeha neprijateljski napadaji s plinom. Trajala je dugo topovska djelatnost s malenim prekidima. Na jugoistoku od Tahure i kod dvorca Maisons de Champagne bila su krvavo suzbijena napredujuća francuska odijeljenja. Lijevo od Moze postigli smo uspjeha kod vrha 304. Desno od rijeke nije bilo nikakve pješačke djelatnosti. Ukupni broj zarobljenika uhvaćenih za naših uspjeha od 23. i za suzbijanja velikih francuskih protunapadaja iznaša 70 časnika i 3200 momaka, oborili smo 3 neprijateljska ljetala.

Istočno bojište.

Na jugoistoku od Linijevke ostale su bez uspjeha protunavale Rusa, koje su naše čete ponovno izbacile iz onih položaja. Uhvatili smo preko stotine zarobljenika i zaplijenili 7 strojnih pušaka.

Balkansko bojište.

Ništa nova.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 30. lipnja (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračko bojište.

Ruske bojne sile, koje su se bile povlačile na istoku od Sermila nijesu mogle uslijed snažnog turskog progona da se održe kod Kerinda. Turske su čete protjerale ruske stražnje čete, te su napredovale dalje od Kerinda i proganjaju neprijatelja u pravcu prama Kermanšahu.

Kaukasko bojište.

Na centrumu okršaji ophodnja. Na lijevom su krilu zaposjele turske čete po uspjelim bojevima druge još neprijateljske položaje. Neprijateljski je batalijun bio rastjeran od našeg topništva.

BRZOJAVI.

Rat.

Ruska pretjeravanja.

Beč, 30. (D. u.). Iz stana ratne štampe javlja se: Nasuprot petrogradskog izvještaja od 27. o. mj., gdje se kaže, da su Rusi zarobili 194.041 zarobljenika i zaplijenili 219 topova i 644 strojne puške, u stanju smo danas da bez neprilike podamo slijedeću sliku naših gubitaka: Ako se pomisli, da u modernom boju spadaju medju izvanredne slučajeve ukupni gubici od 25 posto, to ne pruža nikakvog povoda za uznemirenje obavijest, da su naše bojne čete izgubile kroz tri tjedna teškog hrvanja od 12 do najviše 20 posto na mrtvima, ranjenima i zarobljenima. A od tog postotka otpada sigurno prilično veliki broj na zarobljenike i nestale. Ipak da smo doista izgubili 200 tisuća ljudi na zarobljenicima, to nam ne bi bio mogao ostati, odbivši i razmjerni postotak na krvavim gubicima, a ma ni jedan vojnik ni u Voliniji, ni na Dnjestru. Od naših je modernih topova dospjelo u neprijateljske ruke samo 36, a i ti su bili rasprsnuti ili uništeni. Nešto je veći broj uporabljivih topova, koje smo Rusima prepustili, od starijeg kova. Gubici strojnih pušaka, što su ih naše bojne formacije pretrpjele, ne iznašaju niti šesti dio od broja, što ga Rusi navadjaju.

Nikomu doista niti ne pada na um, da porekne neprijatelju uspjehe u Voliniji, kojima se smije da ponosi. Ta javnost znade već, iza dvije godine ratovanja, da shvaća kako treba neizbježive ratne promjene i da se snadje takodjer i u kritičnim ratnim zgodama. Stoga niti nema potrebe, da joj se štogod sakrije. Ali kada neprijatelj upadne u smišjena pretjeravanja, tada i sâm tim istim pokazuje, da je istina ostala m ogo natrag za onim, što je neprijatelj očekivao i što je on stavljao u razvitak dogodjaja.

Taktika naših napadaja.

Gradačkoj „Tagespost“ javlja njezin ratni dopisnik o bojevima u Voliniji i Bukovini doznaje slijedeće potankosti od časnika, koji su kod tih bojeva sudjelovali: Kod svojih su napada upotrijebljavali Rusi novu metodu, koja je mješavina posve moderne navalne taktike i staroruske metode.

U područjima, gdje su imali napasti, sakupiše oni mnogo topova i ogromnu množinu municije. Tekom jedne godine omogućio je Japan, Engleska i Amerika, da se nadoknadi ruski artilerijski park te su Rusi tako nagomilali veliku množinu municije. Temeljita topovska priprava bijaše moderni elemenat. U smislu svoje taktike i da povise djelovanje svoje artilerije, uzeli su oni valjda i topove sa bojnih ladja, jer se je posvuda ustanovilo i djelovanje topova sa ladja.

Pješadiju su upotrijebili po pravoj ruskoj metodi. Iza topovske priprave, koja je na večem dijelu napadajuće fronte trajala po 36 sati i koja je samo u Voliniji stajala 3 milijuna granata, napadala je pješadija. Napadaji su se započeli u vlastitoj bubanjskoj vatri. Prvi napadajući valovi, koji su se sastojali iz šest do četrnaest vrsta, bijahu bačeni naprijed već za vrijeme bijesne topovske vatre. Strojne puške i topovi tjerali su naprijed ruske pješake. Časnici su pratili jurišajuće kolone te su revolverima i knutima silili svoje ljude, da idu naprijed u našoj i njihovoj vlastitoj topovskoj vatri. Za frontom su stajala kozačka odijeljenja, koja su opeta nagajkama naprijed gonila vračajuće se ruske mase.

Prve vrste jurišajućih kolona nijesu na nekojim mjestama imale kod sebe pušaka, već su bile oboružane samo štapovima i ručnim granatama, koje su posljednje bile napunjenje otrovnim, omamljivim plinovima što prouzročuju kašljanje i boli u očima. Te na smrt osuđjene jurišajuće kolone morale su navaljivati kroz našu zatvornu vatru te prodrijeti u naše položaje, koji su još stajali u bubanjskoj vatri. Oni su imali strašnih gubitaka, te je samo malen dio dospio do naših položaja.

Sada bi se razvili bojevi iz bliza, uslijed česa su naši vojnici morali da ostave položaje sigurne pred granatama e bi napadače opeta izbacili iz položaja, gdje su se Rusi borili sa našim četama.

Rusko je topništvo neštedice pucalo na vlastite čete, da pogodi i naše i nakon takvog nečovječnog opstrijeljivanja išli bi naprijed slijedeći napadajuči valovi, koji se većim dijelom sastojaše od 12 do 20 vrsta.

Ustanovilo se je, da je ruska pješadija morala naprijedovati u vlastitoj bubanjskoj vatri; ustanovilo se je, da je ruska artilerija pucala na iz bliza se boreće ruske čete. Taj način napadanja, kojemu nema primjera u modernim ratovima, zahtijevao je i strašnih gubitaka. Ruske četne skupine, koje su sudjelovale kod tih bojeva, izgubile su prema pouzdanim ocijenjivanjima i pričanju zarobljenika 50 do 60 postotaka, a mnoge su pukovnije bile posve uništene.

Rusi su se služili i svim mogućim varkama. Ruska se su odijeljenja digautim rukama približavala našim položajima te su kušala, da napadaju sa ručnim granatama iznenada naše čete. Zarobljeni su ruski časnici ispovijedali, da nije bila Brusilova ofenziva dostatno pripravljena obzirom na dopošiljanje četa i na etapnu službu. Topništvo, municija i train nije mogao, da radi nedostatne priprave slijedi napadajućim četama i time hoće oni da kažu, da uza sve ogromne gubitke nijesu mogli postići cilja, svoje ofenzive. Reklo im se je, da su ciljevi Kovel, Vladimir, Volinsky i Lavov.

Ogromni gubici na ruskim časnicima.

Kopenhagen, 30. Petrogradski listovi javljaju, da je kod ruske navale izgubilo 70 pukovnija 50 do 70 po sto svojih časnika, dok je 8 pukovnija izgubilo sve svoje časnike. Toga se radi valja bojati časničke krize.

Berlin, 29. Središnji informativni odbor javlja, da je palo žrtvom ruske ofenzive najmanje 105.000 mrtvih. Gubici časničkog zbora jesu strašni. Do sada je javljeno da je palo dotično bilo ranjenih 23 generala, medju kojima i 3 zborna zapovijednika. Osim toga i 28 zapovijednika pukovnija.

Opća ofenziva četvornog saveza.

Rotterdam, 29. „Manchester Guardian“ izjavlja: Opća ofenziva četvornog saveza mora sada započeti. Kod budućih se bojeva radi o biti i ne biti.

Engleska ofenziva.

Lugano, 29. Napadno je što pariški dopisnici lijonskih listova još uvijek predstavljaju, da je Verdun vrlo ogrožen. Nema sumnje, da time namjeravaju ponukati Engleze na skorašnju opću ofenzivu.

Talijansko iznenadjenje.

Ženeva, 29. „Guerre mondiale“ veli: Kada je započela ruska ofenziva, počeše austrijanske čete, da na južnoj fronti grade defenzivnu liniju. Kada je ova bila dovršena, dobile su čete nalog, da se povuku u nove položaje. 26. tek. u jutro opazili su Talijani, da su neprijateljski položaji prazni. Zaposjeli su ih bez boja, što dokazuje, činjenica, da nisu zarobili nijednoga vojnika. Neka se Cadorna zahvali Brusilovu, čija je ofenziva dala povod austrijanskim defenzivnim mjerama.

Cadornove krive optužbe.

Lugano, 29. Talijansko novinstvo nastavlja, da u običnim već superlativima opisuje austro-ugarski uzmak, kao jednu od najvećih pobjeda, što ih povijest poznaje i ako Cadorna ne može da navede niti jednoga zarobljenika.

Zato on optužuje austro-ugarske čete, po načinu belgijskih pisaca, s najnečuvenijih grozota. Tako se pripovijeda, da su Arsiero i Asiago porušeni. Ne smije se ali zaboraviti, da su se do sada Talijani u službenim svojim izvještajima sami hvalisali, da su ove gradove, nakon što su od neprijatelja bili osvojeni, držali više dana pod žestokom vatrom, a onda da se je našlo više golih trupla talijanskih vojnika.

Talijansko novinstvo, naravno, hvata se željno tih optužbi, da ih iskoristi u svrhu nečuvenog skrivljenja neprijatelja.

Balkan.

Naručeni vladin proglas.

Berlin, 29. Ponukana od antante objavilo je ministarstvo Zaimis proglas na grčki narod, u kojemu su razložene namjere i ciljevi grčke politike. Proglas, koji jasno kaže, tko ga je naručio, bijaše od novinstva žestoko napadnut.

„Zahtijeva se dakle moja kruna!“

Atene, 29. Iz službenih se izvještaja doznaje, da je Venizelosova stranka na dan predaje antantinog ultimatuma pripravila sve potrebito, da za svaki slučaj i silom postigne svoje ciljeve. Notu je predao kralju ruski poslanik. Kralj je silno problijedio, te je pročitavši notu rekao: „Zahtijeva se dakle moja kruna!“ Na to se je poslanik šuteći i ostavio dvorac.

Iz Rumunjske.

Bukarešt, 29. Vlada namjerava proglasiti opsadno stanje u svim onim mjestima, gdje se pokazuju velika gibanja. Zato je već vlada dobila punomoć od parlamenta. Jučer su se u Galacu opeta vršile velike manifestacije, koje je priredila rusofilska stranka. Socijalisti su priredili protudemonstraciju.

Antanta.

Casement osudjen na smrt.

London, 30. (D. u.) Roger je Casement bio osudjen na smrt radi državne izdaje.

Lansing protiv posredovanja.

Genf, 29. „Petit Parisien“ priopćuje brzojav iz Washingtona, prema kojemu je Lansing zabacio posredovanje južne Amerike. Najprije da mora Carranza popustiti i pustiti tekom jednoga dana zarobljenike na slobodu.

Nestalo je nade, da bi se rat mogao zapriječiti. Vlada u Washingtonu pripravlja proglas, koji će budućeg petka biti raširen po svim državama saveza, i u kojemu će se zahtijevati, obzirom na pogibelj u kojoj se domovina nalazi da se skupi 200.000 dobrovoljaca.

Rat će započeti, bez naviještenja, kao i rat na Kubi. Formalno naviještenje rata imalo bi da uslijedi tek tjedan dana iza prvog boja.

Amerika.

Vojničke priprave Sjedinjenih država.

Washington, 30. (D. u.) Reuterov ured javlja: Kongres je prihvatio zakonske osnove, kojima se pripadnici domobranstva prenašaju u redovitu vojsku, te je odobrio 27 milijuna i pol dolara za njihov prevoz na granicu, što će se hitro provesti.

Mehikanska kriza.

New-York, 29. Jutranji listovi izjavljaju, kad bi i drugi dobrovoljci imali da budu pozvani, da će i Roosewelt zamoliti, da bude imenovan generalmajorom e bi smio povesti u boj 12.000 posve oboružanih momaka. Novačenje je već u teku.

Bolivia i S. Salvador kušaju izmiriti spor.

Washington, 30. (D. u.) Poslanici su Bolivije i republika S. Salvador ponovno ponudili svoje posredovanje. Lansing im je odvratio, da je samo onda pripravan da raspravlja o posredovanju, ako su doista pušteni na slobodu zarobljeni pripadnici Sjedinjenih država.

Lansing je kazao da je stigao Carranzov odgovor na notu Sjedinjenih država.

Znak izmirenja.

El Passo, 30. (D. u.) Reuter piše: Državljani Sjedinjenih država, koji su bili zarobljeni kod Carrizala, dospjeli su na granicu.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Engleska.

London, 26. Službeni izvještaj od 25. lipnja:

Prošle smo noći poduzimali na raznim točkama fronte veći broj uspješnih operacija. Neprijatejlske su linije bile probijene na deset raznih mjesta. Naša su odijeljenja nanijela neprijatelju znatne gubitke i uhvatile mnogo zarobljenika. Naši su gubici nasuprot svagdje maleni. U svezi je s tim operacijama vladala na jednoj i drugoj strani vrlo živahna topovska djelatnost. Naše je topništvo pucalo s velikim uspjehom. Neprijateljski su prohodni jarci bili na mnogo mjesta vrlo oštećeni. Naše je teško topništvo prouzročilo 4 velike eksplozije u stražnjim neprijateljskim linijama između Vozieresa i Montaubana.

Istočna Afrika.

Englezi su zadali 24. o. mj. na obalama rijeke Lukigare, 40 milja na jugu od Handena, veliki poraz neprijatelju, koji je imao jaku poziciju u gustoj šumi.

Francuska.

Paris, 28. Službeni izvještaj od 27. lipnja popodne:

Na lijevoj obali Moze topovski bojevi. U odsjecima Avocourta i Chatancourta je došlo do okršaja s ručnim granatama kod vrha 304 i na Mort-Hommu. Na desnoj su obali bile suzbijene s ručnim granatama, njemačke protunavale protiv naših napadaja na sjeverozapadu od vrha 321. Protunapadaj protiv sela Fleury i ruba šuma kod Vauxa i Chapitra bio je odmah obustavljen pucanjem naše zaporne vatre. Na ulazima u tvrdju Thiaumout bilo je kroz noć vrlo živih bojeva.

Na veče. Po živahnoj je topovskoj vatri uspjelo Nijemcima da prodru u nekoliko malenih postojanka na izbočini kod Tahure. Ali su bili odmah potjerani našom protunavalom.

Italija.

Rim, 27. Službeni izvještaj od 27. lipnja:

Izmedju Ečave i Brente prodrli smo dalje proganjajući neprijatelja. Neprijatelj nastoji da ospori naše prodiranje usredotočenom vatrom iz velike daljine i žilavim opiranjem stražnjih četa koje su ugnjezdene na najtežim točkama neprohodnog bojišta i snabdjevene strojnim puškama. U Vallarsi svladale su naše čete jake utvrde na Mattossanu i Anchedeniju i dovršile su osvojenje Monte Lemerla. Na posinačkoj fronti bila su protjerana posljednja neprijateljska odijeljenja sa visova na Monte Aralta. Po tom su prešli naši rijeku te su zaposjeli Posinu i Arsiero i počeli su prodirati na vrhove na sjevernoj strani doline. Na visoravni Sette Comuni dospjela je naša pješadija, pred kojom su išla smiona odijeljenja pješadije, na liniju Punta Corbin-Tresse-Conca-Fondi-Česuna. Na jugozapadu od Asiaga prešli su dolinu Noce i zauzeli Monte Fiara, Lemerle, Spitzkögele i Cima della sete. Na desnom su krilu zaposjeli hrabri alpinci po ogorčenom otporu Cima della Caldiera i Cima della Campanella na jugu od prijašnje. Na čitavoj fronti, što smo ju zaposjeli, ustanovili smo više slučajeva barbarstva, koje je neprijatelju prirodjeno. Arsiero je bio uništen od požara, Asiago i druga cvatuća su mjesta pretvorena u gomile ruševina. U blizini Monte Magnaboschi našli smo u kaljužama blata po prilici stotinu golih lješina naših vojnika.

Sjećajte se siročadi za domovinu poginulih vojnika!

U Suganskoj je dolini položaj nepromijenjen U dolini Banio osvojili smo brdinu Tonale. Na ostaloj fronti nema nikakvog važnijeg dogodjaja. Naša je skupina od 10 ljetala bacila jučer 50 teških bomba na željeznički stanicu u Calliagnu u Logarinskoj dolini s očito najuspješnijim ispadom, te se je vratila neoštećena. U zračnoj smo borbi oborili jutros austrijsko ljetalo nad Veronom.

Domaće Vijesti.

Mladomisnik. Javljaju iz Kastva: Do nekoliko dana svršit će u Ljubljani bogoslovne nauke bogoslov Ivan Dukić, rodom iz grada Kastva. Mladu misu reći će u župnoj crkvi sv. Jelene u Kastvu dne 2. julija o. g.

Eksplodiranje šrapnela u Piranu. U Piranu našli su dječaci Antun i Eugen San neraspršnuti šrapnel, te su se stali s njime igrati. Šrapnel je eksplodirao i dječake teško ozlijedio. Preveženi su u tršćansku bolnicu.

Iz Hrvatske.

† **Dr. Fridrich Adelsfeld.** Na Rijeci je umro je mladi riječki odvjetnik dr. Antun Friedrich-Adelsfeld, koji je kroz više godina obnaša čast gradskog zastupnika i pravnog savjetnika općinske blagajne. Bilo mu je istom 37 godina. Kuratorom njegove pisarne imenovan je dr. Julije Mogan.

Odlikovanje. Riječki liječnik dr. Marko Burić, koji od početka rata liječi vojnike u riječkim bolnicama, odlikovan je zlatnim križom za zasluge.

„Primorske Novine“ na Sušaku. Iz Rijeke javljaju, da će od 1. srpnja t. g. izlaziti na Sušaku mali hrvatski dnevnik pod naslovom „Primorske Novine“. List pokreće upravitelj „Riječke Dioničke Tiskare“ gosp. P. Ljubić.

Doživjeo mu život. Dnn 26. p. mj. objesio se na riječkom groblju neki Petar Lazarić, nazvan Skalamera, rodom iz Mošćenica.

Nova pošta. U mjestu Sveti Jakov Šiljevica u modruško-riječkoj županiji otvorila se danas kr. ug. pošt. agencija, koja će se baviti sveukupnom poštanskom, poštansko-štedioničkom, posredovnom cheque te clearing službom. Promet agencije posredovati će se putem plovitbe Fiume-Crikvenica-Novi u oba smjera. U urudžbeno okružje spomenute pošt. agencije spadaju slijedeća mjesta: Sv. Jakov Šiljevica, Šiljevački Kloštar, Katun i Smokovo.

Požar na Sušaku. Dne 26. pr. mj. pojavila se u dučanu delikatesa Josipa Smerdela na Sušaku vatra, koju su ugušili nakon dva sata gašenja. Šteta je znatna. Dučan bio je osiguran za 35.000 kruna.

Konferencije u Budimpešti o riječkim stvarima. „Obzoru“ javljaju iz Rijeke: Ministerijalni savjetnik Pekari i glavar ug. drž. pogranične policije dr. Islovay, koji su bili izaslani u Rijeku, da ispitaju troškove za novu državnu policiju na Rijeci, koja će se uvesti odmah nakon glasovanja u parlamentu, te da se ustanovi u kolikoj bi visini imao grad plačati doprinos, — vratili su se u Budimpeštu, te su ministru unutarnjih posala podnijeli svoj potanki izvještaj. Ministar Sándor sazvao je u Budimpešti konferenciju, u kojoj su učestvovali osim gore imenovane dvojice još i riječki guverner dr. Štjepan grof Wickenburg, načelnik dr. Ant. Vio jun. i riječki nar. zastupnik na zajedničkom saboru Ossoinack. Riječani su dobili dojam, da je ministar povoljno raspoložen prama zahtjevima grada Rijeke. Ministar Sándor obećao je, da će nastojati da doprinos grada ne bude odviše visok; da će se po mogućnosti uzeti u službu činovnike i redare gradskog redarstva, koje se ukida, i da će se imati obzira na talijanski jezik. U ponovnoj konferenciji sudjelovao je i ministar predsjednik grof Tisza, koji je opširno govorio o podržavljenju gradske policije, te obećao naklonost prema željama Rijeke. Riječki guverner, načelnik i nar. zastupnik povratili su se na Rijeku, te dali ove informacije.

Za kandidate esterniste realne gimnazije u Zagrebu. Ravnateljstvo realne gimnazije u Zagrebu javlja: Kandidati, koji kane u svojstvu esternista polagati ispit zrelosti u jesenskom roku 1916. u kr. I. realnoj gimnaziji u Zagrebu, imadu svoje propisno biljegovane i valjano obložene molbenice kod ravnateljstva rečenoga zavoda predati najkasnije do 10. srpnja o. g.

Za siročad palih junaka. „Središnji zemaljski odbor za zaštitu mobilizovanih i u ratu poginulih vojnika iz kraljevina Hrvatske i Slavonije“ primio je od gosp. Radivoja Hafrer-a iznos od 10.000 kruna, što on poklanja „Fondu za siročad palih hrvatskih junaka“.

Privremeni vladin povjerenik. Veliki župan Dragutin vitez Trnski imenovan je privremenim povjerenikom županije srijemske i grada Zemuna.

Komisionari za preuzimanje žita. Zemaljska opskrba d. d. u Zagrebu poziva sve one trgovce, koji su se bavili trgovinom žita na veliko, a žele da budu komisionari za preuzimanje žitarica, da se brzojavno prijave do uključivo 4. srpnja t. g. Zemaljskoj opskrbi d. d. u Zagrebu, Mihanovićeva ulica br. 2.

Marvinski sajmovi u Zagrebu obustavljeni. Zagrebačko poglavarstvo izdalo je slijedeći oglas: Budući da se je medju govedima pojavila u ovogradskom području pošasnim značajem slinavka i šap, to se ovim povodom kao i gledom na osobitu priljepčivost te bolesti, proglašuje na temelju §. 36. zakona od 27. kolovoza od god. 1888. o uredjenju veterinarstva cijelo ovogradsko područje kužnim okolišem, pa se uslijed toga do daljnje odredbe zabranjuje obdržavanje marvinskih sajmova, kao i svaki slobodni trgovački promet s papkarima (govedima, svinjama, ovcama i kozama).

Štipendij. Za škol. godinu 1916.-17. raspisan je jedan štipendij od godišnjih 700 kruna za polazak kr. zem. obrtne škole u Zagrebu. Pravo na ovaj štipendij imadu u Hrvatskoj zavičajni sinovi neimučnih obrtničkih roditelja, koji se žele posvetiti bravarskom ili stolarskom, klesarskom i dekorativno-slikarskom zanatu. Natjecatelji imadu dokazati, da su dobrim uspjehom svršili barem opću pučku školu. Potanje upute daje Trgovačka i obrtnička komora u Zagrebu.

Iz Dalmacije.

Premještaj podružnice Austro-ugarske banke. Iz Beča javljaju, da je zadarska podružnica Austro-ugarske banke premještena iz Knina u Zadar.

Razne Vijesti.

Bugarski glasovi o Grčkoj. Bugarski su listovi uvjereni, da bi kralj s bugarskom pomoći mogao triumfirati nad svojim neprijateljima. „Mir“ veli, da Bugari ne kane više čekati, pošto se kralj i grčka vlada bore za pravicu.

Velika kradja u Premyslu. Na glavnoj pošti u Premyslu bila je ukradjena vrećica, u kojoj je bilo 126.000 kruna. Sumnja je pala na nekog kočijaša i na jednog poslužnika.

Jeftinoća novca. Jedna od najneočekivanijih potreba ratnoga doba jest svakako vanredno niski kamatnjak, koji je već postigao takav niveau, kakav se prije nikada nije poznavao. U posljednje doba kretao se je privatni diskont u Beču oko $^{17}/_{2}$ posto, pošto nije bilo nikakove potražbe za novac. Takav kamatnjak je prije u vremena osobitog obilja novca postojao samo u Londonu, dok sada tamo notira $^{19}/_{16}$ posto.

Osamdeset ruskih napadaja. Franjo Molnar piše odnosno na ruske gubitke na istoku, da su Rusi imali kod napadaja Brusilove armade neizmjerno velike gubitke. Rusi su napali osamdeset puta.

U Bugarskoj sumnjaju o iskrenosti Grčke. „Az Est“ prima iz Sofije: Zadnji dogadjaji u Grčkoj, a pogotovo prihvat ultimatuma vlasti antante po Grčkoj vladi pobudjuje u Bugarskoj veliku pozornost. Grčka je doduše izjavila i izjavlja, da su odnosi medju Grčkom i Bugarskom korektni, ali te izjave nemaju nikakvu apsolutnu vrijednost, jer se za korektnost i besprikornost odnosa traži u prvom redu nužno pravo samoodredjenja. Pravo samoodredjenja u Grčkoj postalo je medjutim iluzorno. Držanje se usporedjuje s držanjem Bugarske god. 1886., ali se držanje Bugarske može moralno mnogo više ocijeniti. Uz svu blokadu mogla je Grčka održati svoju samostalnost jer je uz svoju vojsku vojsku te uz onu Bugarske centralnih vlasti mogla lako zapriječiti nasilno sputavanje Grčke. U Sofiji su medjutim mnijenja, da je pritisak antante samo prolazna epizoda, pa bi imao trajati dok traje umjetno forsirana ruska ofenziva, koja je jur prešla vrhunac svoje djelatnosti.

Tittoni o miru. Prigodom svečanosti, što su je dne 23. o. mj. priredili u Parizu u čast Italije, govorili su književnik Anatole France, bivši ministar predsjednik Louis Barthon i talijanski poslanik Tittoni. Tittoni je na koncu svoga govora spomenuo i mogućnost mira. Naglasio je, da bi mir morao imati blage uvjete, al bi ipak morale biti centralne vlasti iscrpane, da im bude nemoguće i opeta ugroziti evropejski mir. Tittoni nije potanko razložio, kako si to on zamišlja, rekao je samo: Centralne države htjele bi, da se rat dokonča; toga ne može uopće nitko, lijepo kad bi mi i htjeji, jer je u tome nešto jačega, nego sama i ljudska volja, a to je usudna, neumoljiva logika činjenica.

Srpski pohod kod pape. „Osservatore Romano“ javlja: Sv. otac primio je dne 25. o. mj. poslanika srpske vlade kod apostolske stolice u posebnoj audijenci.

Nagodba u iirskom pitanju. Iz Amsterdama javljaju, da je skupština irske stranke zaključila sa svima protiv dva glasa, da prihvaća predloge Lloyd Georgea o privremenoj nagodbi u irskom pitanju.

Rumunjske tegobe. U Bukareštu izazvao je postupak antante protiv Grčke veliko negodovanje. Tamo se sada sve boji, da je uslijed klonulosti Grčke i Rumunjska u mnogo većoj opasnosti, da bude upletena u rat, ili da doživi sudbinu Grčke. Opasnost je tim veća, što ima i u samoj zemlji agitatora, kao primjerice Take Jonescu, Filipescu i dr., koji su dali Rusiji razumjeti, da je vojnička sila protiv Rumunjske neopasno poduzeće i da će se kralj na koncu konca pokoriti gotovoj činjenici. U rumunjskim se vojničkim krugovima ne sumnja, da je provala ruske vojske na rumunjsko tlo bila naručena. To nije ništa drugo već odraz Venizelosova postupka, koji je pozvao antantu da iskrca svoje čete u Solunu.

Obećanje velikog kneza Nikolajevića caru Nikolaju. Prodavači novina viču po ulicama Lavova: „Veliki knez prelomio je zadanu riječ“. Raširena je naime riječ, da je Nikolajević obećao caru, da će do 22. junija opeta osvojiti Lavov.

Zanimiva vijest ruskoga službenoga lista. Službeno glasilo ruske vlade „Pravitelstveni Vjesnik“ iznaša: Rumunjski list „Dreptatea“ javlja, da je talijanska vlada dozvolila zastupnicima Prusije, Bavarske i Austro-Ugarske da se vrate na svoja mjesta kod Vatikana. „Dreptatea“ drži, da je to prvi korak k zaključku mira.

Rumunjska protiv Rusije. Prema vijestima rumunjskih novina zaključilo je za posljednje rumunjsko ministarsko vijeće, da se mobilizira prvi rumunjski vojni zbor, koji će biti odaslan na rumunjsko-rusku granicu kao straža. Ujedno su pozvani s dopusta svi časnici tog zbora.

Francuska bojazan za Verdun. Regbi, da su najnoviji njemački uspjesi kod Verduna rastrijeznili i samo francusko novinstvo, koje je bilo vično prikazivati položaj kod Verduna u najljepšim i najizrazitijim bojama. Uzme li se to u obzir, onda je još značajnije, da se je jedan „Journal des Debats“ odvažio na slijedeću izjavu: „Općinstvo mora s užasom shvatiti, da se Nijemci već bore jedan kilometar pred zadnjom prirodnom obrambenom linijom Verduna, koja je ali takodjer već prodrta gubitkom Fleurya.“

Ekshumacija smaknutih poljačkih ustaša. „Obzor“ donosi: Krakovska „Nowa Reforma“ javlja iz Vilnog: Na ovdašnjem Lukičkom trgu, gdje je godine 1863. ruski gubernator Murajev-Vješčiatjel nakon poljskog ustanka protiv Rusije dao smaknuti sve vodje tog pokreta, našto su lešine bile pokopane na jednom tajnom mjestu, našli su radnici prigodom kopanja zemlje kostur, uz koji su se nalazili ostaci odore i dugmeta, što bez sumnje potječu od haljina jednog smaknutog poljačkog ustaše. I na brdu dvorca navodno su pokopani smaknuti poljački ustaše. Mjesto označuje drveće, koje je u obliku križa posadila nepoznata ruka. S poljačke se strane sada namjerava ekshumirati smrtne ostanke te ih pokopati u počasni grob.

KINO
Crvenog križa
ULICA SERGIA BROJ 34.
Danas novi raspored!
Na obali Amerike
naravna snimka.
Tajna Silistrije Kraljice
drama u 3 čina.
Neprekidne predstave.
Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.
ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fil.
Uči se može kod svake slike.

Fini, urcani, urijezovi-ružmarinovi
MED
razašilje u mjedenim posudama po 40 i 50 kg. prosto pakovanja i prosto na parobrod u Drače ili u Metkoviće (Dalm.)
Pčelarska Zadruga
ukinjena na ograničeno jamčenje
JANJINA (Dalmacija).
Cijena kosmato za čisto K 3·20 kg.
Svaka patvorina posve isključena.
30

Politeama Ciscutti.
Šifrirano pismo.
Drama u 3 čina.
Glavnu ulogu igra glasovita prestavljačica
Vera Linsdröm.
Medju ženjenima.
Sjajna fakrdija.
Početak u 4, 5, 6, i 7 sati poslije podne.
CIJENE: Parter K 1·—; galerija K —·30; Lože K 1·—; zatvoreno sjedalo K —·20; sjedalo 40 hel.

Zarobljenik sila sporazuma.

U „Beogradskim Novinama“ čitamo:

Prije 26 godina naimenovan je tada pedesetgodišnji austrijski podanik Julian Schumlanski, iz Lavova, po odluci bugarskog parlamenta, za profesora prirodnih nauka bugarske gimnazije u Solunu. 26 godina djelovao je on kao profesor u sada tako izmijenjenom Solunu, i uvijek je bio najintimniji prijatelj i savjetovalac svih konsula, koji su monarhiju u toj varoši zastupali.

Uskoro po svom dolasku u Solun oženi se Šumlanski jednom bugarskom učiteljicom iz Bitolja. U austro-ugarskoj i bugarskoj koloniji bio je ovaj par ljudi zbog svoje patriotske djelatnosti ubrzo od svih zavoljen; on je radio za austrijske interese, ona pak bijaše neustrašivi i neumorni borac za oslobodjenje Makedonije i kao predsjednica bugarskog dobrotvornog društva u Solunu stekla je sebi velikih zasluga za pritiješnjene tamošnje Bugare.

Sa ovim dobrim ljudima govorio sam danas na dan njihovog dolaska sa dalekog puta iz ropstva u Misiru, na podnožju piramida.

Zamolio sam, da mi pričaju, kako su tamo došli, i kako su se izbavili robovanja, i ta njihova dirljiva priča interesantna je već i po tome, što Šumlanski dolazi iz onog austrijskog zarobljeničkog logora, o kome se u monarhiji po gotovo ništa nije ni čulo, a ne manje interesantna je njihova priča i po tome, što su ovo dvoje pri svom povratku prošli kroz Solun i kroz grčki dio Makedonije, što su ga zaposjele englesko-francuske čete.

Polako, birajući svaku riječ, priča nam ovaj 76-godišnji starac svoju priču, koji osim bugarskim govori još i njemačkim, francuskim, grčkim i turskim jezikom.

„30. decembra bijahu konsuli četvornog saveza nasilno iz Soluna odvedeni. Odmah sutradan postiže ista sudbina dvadeset i jednog člana austro-ugarske kolonije u Solunu, kao i sve podanike Njemačke, Bugarske i Turske.

U moju kućicu dodje od prilike dvadeset, do zuba naoružanih francuskih vojnika, koji rekoše, upravljajući revolvere na mene i moju ženu, što sjedjaše u sobi: „Ne bouquez pas et faites vite!“ (Ne mičite i žurite!) Ne dozvoliše nam zbilja ni da mrdnemo. Ja se usudih da primjetim: „Messieurs, vous ne venez pas dans un sabaret de brigands“ (Gospodo, Vi ne ulazite u razbojničku krčmu), ali dobih zato udarac kundakom, koji me je do zida odbacio. Nijesam čak ni svoj gornji kaput sa klina smio da uzmem. Ja i moja gologlava žena bijasmo ubačeni u jedan teretni automobil. Zatim smo proveli nekoliko časova na smrdljivoj slami u „komandaturi“; po tom nas natovariše na jedan francuski brod, a zatim na jedan engleski transportni brod, koji nas je nosio na Mudros i za koje smo vrijeme na brodu čitava tri dana gladovali.

Za ovim moradosmo prijeći na drugi jedan veliki engleski brod, koji je bio natovaren sa 2000 australijskih vojnika i 400 konja. Taj je brod išao u Aleksandriju. Nas dvoje nismo bili jedini; bilo je osim nas još zarobljenih putnika; tako izmedju ostalih izbrojio sam oko 10 austro-ugarskih državljana iz Soluna, medju kojima se nalažahu: dopisnik „Neue Freie Presse“ Grohmann, vicedirektor Banque de Salonique Kaufried, inžinjeri Lupy i Pavličević, preuzimač mina baron Ende, kapetani dvaju trgovačkih brodova i četiri žene.

Brod je prispjeo u pristanište aleksandrijsko i kroz špalir zaprepašćenog stanovništva — mi smo bili prvi zarobljenici u Aleksandriji — odvedoše nas u zarobljenički logor Ras el Tin, koji leži čak na drugom kraju varoši i gdje se uskoro bijahu pod stražom engleskih vojnika iskupili oko 260 Austrijanaca i Madjara, Nijemaca, Turaka i sumnjivih Grka, koje su englesko-francuske čete uhapsile. U čast Engleza moram priznati, da su oni sa nama uvijek dobro postupali, dok su Francuzi pri svakoj prilici sa gruboću nas predsusretali. Dobijali smo obilnu hranu, kao što sam docnije doznao ne iz nekakvih humanih pobuda, već iz čisto političkih razloga, da bi docnije o Englezima mogli samo lijepo govoriti. Iz jutra smo dobijali čaj sa mlijekom, prije podne sira sa marmeladama; u podne govedjine i hljeba i to svega, koliko smo htjeli. Svima nam bijaše dozvoljeno da pišemo kući. Da li je pak i jedno pismo stiglo onamo, kuda je poslano, stoji pod pitanjem, jer nijednog odgovora nijesmo na naša pisma dobili.

Poslije kraćeg vremena sve nas odvedoše u Kairo, a odatle poslije mjesec dana u Mehadi, odakle smo kroz 24 dana otišli u Gizeh, gdje nas je čuvala arapska policija. Tu naidjosmo na 25 Senussija. Kad oni čuše, da smo Nijemci, oduševiše se ovi ljudi, koji su o svima ratnim dogadjajima bili dobro obavišteni toliko, da su i kraj vrlo nepovjerljive engleske straže svaki trenutak grabili, da nam ukažu svoje simpatije. Razumije se, da je ovo naše započeto bratimljenje ubrzo primjećeno od Engleza i nas stoga opet vratiše u Ras el Tin. Pri rastanku izadjoše svi Senussi da nas pozdrave i podižući ruke kao da nas hoće blagoslivljati, uzvikivahu: „Jaša Alemanija! Jaša Austrija!“ (Živjela Njemačka! Živjela Austrija!)

U Ras el Tin-u razbolismo se ja i žena od velikih napora. I za ovo, što smo sada u Sofiji imamo ja i žena da blagodarimo jedino velikodušnom ameyrikanskom konzulu u Aleksandriji Mr. Arthuru Braels-u. Vrlo često dolažaše on i naš logor pun duvanom i knjiga, da bi se uvjerio kako se sa nama postupa. On je vidjeo naše patnje i muke i s obzirom na naše godine, preduzeo je kod engleskog komandanta korake, da isposluje naše puštanje, pri čemu je garantovao da ćemo se vratiti u Austriju. (Konac slijedi.)

„Hrvatski List“ može se dobiti u prodavaonici Dinka Sirotićau Buzetu.

Hrvati i Hrvatice sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda!